

движенія иматъ по-голъма симметрія относительно слънце-то, отколко-то относително земя-та. Особенно ясно са вижда това отъ закона на тяготѣніе-то, кой-то не ни позволява да прѣдположимъ, че тѣла, кои-то сж много пхти по-голъмы отъ земя-та, както дѣйствително сж нѣкои планеты, могатъ постоянно да обыкалятъ около земя-та, а тѣзи послѣдня-та да са намѣрва въ сжщо-то време въ покой.

Най-послѣ, годишно-то движеніе на сама-та земя са потвърждава още съ най-убѣдителны доводи. Първо, понеже всички-тѣ планеты съ свои-тѣ спхтници и кометы-тѣ обыкалятъ около слънце-то, то аналогія-та ни дава право да заключимъ сжщо-то както за земя-та и нейныя спхтникъ, тѣй и за спхтници-тѣ на Юпитера и Сатурна, и показва, че има законъ въ слънчова-та система, споредъ кой-то по-малкы-тѣ тѣла обыкалятъ около по-голъмы-тѣ. Второ, поради това, дѣто земя-та извършва годишно-то си обыкаленіе около слънце-то, тя са подчинява заедно съ другы-тѣ планеты на Кеплерова законъ, споредъ кой-то квадраты-тѣ отъ періодически-тѣ времена на обыкаленіе-то сж съразмѣрны съ кубове-тѣ на разстоянія-та; въ противенъ случай, земя-та щѣше да направи единственно исклученіе отъ този законъ.

Таквизи сж главны-тѣ доказателства, на кои-то е основана астрономическа-та система на Коперника. Обаче, само една твърдѣ малка часть была позната самому Копернику; понеже въ негово време нито наука-та, нито искусство-то въ производаніе наблюденія не сж были до толкозъ развиты, що-то да му покажхтъ сичка-та сила на негово-то собствено ученіе — Коперникъ не знаялъ нищо, нито за телескопа, нито за закона на всемірно-то тяготѣніе. Тѣзи прѣкрасна система была оставена отъ Коперника въ таквозъ несвършено състояніе, а и собствены-тѣ му разсужденія за нейно подкрѣпленіе заключавали въ себе си толкози погрѣшности, що-то Тихо-Брахе, кой-то са появилъ непосредственно слѣдъ Коперика, не я приель и, като са намѣрвалъ подъ влияніе-то на нѣкои слова отъ Священно-то Писаніе, подържавалъ Птолемево-то мнѣніе, че земя-та е центръ на вселенная и че денощны-тѣ движенія на свѣтила-та произлѣзватъ отъ дѣйствително-то въртѣніе на небесныя сводъ около земя-та въ двадесять и четиры часа. Той отхвърлилъ система-та на деференты-тѣ и епициклы-тѣ, и прѣдполагалъ, че мѣсяца обыкала около земя-та, като около центръ на свои-тѣ движенія; но въ сжщо-то време мислялъ, че слънце-то, а не земя-та, е центръ на планетны-тѣ движенія, и че то, като са придружава отъ планеты-тѣ, обыкала около земя-та единъ пхтъ въ година-та, сжщо тѣй, както ный сега си прѣдставлявамы Юпитера съ свои-тѣ спхтници, че са върти около слънце-то. Противъ тѣзи система може да са направятъ още по-много възраженія, отколко-то противъ Птолемева-та, като оставилъ на страна вече това, дѣто тя е много по-сложна отъ послѣдня-та.

Обаче, Кеплеръ и Галилей, както са вижда отъ тѣхны-тѣ жизнеописанія, рѣвностно приели теорія-та на Коперника и не жалили трудове, за да докажхтъ нейна-та истина. Като гледамы съ какъвъ голѣмъ трудъ и мжчнотія Птолемеовы-тѣ ученицы са, силятъ да съгласятъ сѣко ново откритіе на небе-то съ своя-та система, и какъ напротивъ лесно и есте-